

KRONIKA PROROCTVÍ – DÍL III

Tajemství Sibyliných orákulí

JANA HORKELOVÁ

KRONIKA PROROCTVÍ – DÍL III

Tajemství Sibyliných orákulí

Obsah

Úvod.....	5
1. Hlas zapsaný v písmu.....	7
Sibylina kniha I.....	17
Proroctví první.....	18
Druhé proroctví.....	19
Třetí proroctví.....	20
Čtvrté proroctví.....	21
Páté proroctví.....	22
Šesté proroctví.....	24
Sedmé proroctví.....	25
Osmé proroctví.....	26
Deváté proroctví.....	27
Desáté proroctví.....	29
Jedenácté proroctví.....	30
Dvanácté proroctví.....	31
Třinácté proroctví.....	32
Čtrnácté proroctví.....	34
Patnácté proroctví.....	35
Šestnácté proroctví.....	36
Sedmnácté proroctví.....	37
Osmnácté proroctví.....	38
Devatenácté proroctví.....	40
Dvacáté proroctví.....	41
Sibylina kniha II.....	42
První proroctví.....	43
Druhé proroctví.....	44
Třetí proroctví.....	45
Čtvrté proroctví.....	46
Páté proroctví.....	48
Šesté proroctví.....	49
Sedmé proroctví.....	50
Osmé proroctví.....	51
Deváté proroctví.....	52
Desáté proroctví.....	54
Jedenácté proroctví.....	55
Dvanácté proroctví.....	56
Třinácté proroctví.....	57
Čtrnácté proroctví.....	58
Patnácté proroctví.....	60
Šestnácté proroctví.....	61
Sibylina kniha III.....	62
První proroctví.....	62
Druhé proroctví.....	63
Třetí proroctví.....	64
Čtvrté proroctví.....	65

Páté proroctví.....	67
Šesté proroctví.....	68
Sedmé proroctví.....	69
Osmé proroctví.....	70
Deváté proroctví.....	71
Desáté proroctví.....	72
Jedenácté proroctví.....	74
Dvanácté proroctví.....	75
Třinácté proroctví.....	76
Čtrnácté proroctví.....	77
Sibylina kniha IV.....	78
První proroctví.....	78
Druhé proroctví.....	79
Třetí proroctví.....	80
Čtvrté proroctví.....	81
Páté proroctví.....	83
Šesté proroctví.....	84
Sedmé proroctví.....	85
Osmé proroctví.....	86
Deváté proroctví.....	87
Desáté proroctví.....	88
Jedenácté proroctví.....	89
Dvanácté proroctví.....	90
Sibylina kniha V.....	91
První proroctví.....	91
Druhé proroctví.....	93
Třetí proroctví.....	94
Čtvrté proroctví.....	95
Páté proroctví.....	96
Šesté proroctví.....	97
Sedmé proroctví.....	98
Osmé proroctví.....	99
Deváté proroctví.....	100
Desáté proroctví.....	101
Jedenácté proroctví.....	102
Dvanácté proroctví.....	103
Třinácté a čtrnácté proroctví.....	104
Sibylina kniha VI.....	105
První proroctví.....	106
Druhé proroctví.....	107
Třetí proroctví.....	108
Čtvrté proroctví.....	108
Páté proroctví.....	109
Šesté proroctví.....	110
Sedmé proroctví.....	111
Osmé proroctví.....	112
Deváté proroctví.....	113
Desáté proroctví.....	114
Jedenácté proroctví.....	115
Dvanácté proroctví.....	116

Třinácté a čtrnácté proroctví.....	117
Sibylina kniha VII.....	118
První proroctví.....	118
Druhé proroctví.....	119
Třetí proroctví.....	120
Čtvrté proroctví.....	121
Páté proroctví.....	122
Šesté proroctví.....	123
Sedmé proroctví.....	124
Osmé proroctví.....	125
Deváté proroctví.....	126
Desáté proroctví.....	127
Jedenácté proroctví.....	128
Dvanácté proroctví.....	129
Třinácté proroctví.....	130
Čtrnácté proroctví.....	131
Sibylina kniha VIII.....	132
První proroctví.....	132
Druhé proroctví.....	133
Třetí proroctví.....	134
Čtvrté proroctví.....	135
Páté proroctví.....	136
Šesté proroctví.....	137
Sedmé proroctví.....	138
Osmé proroctví.....	139
Deváté proroctví.....	140
Desáté proroctví.....	140
Jedenácté proroctví.....	141
Dvanácté proroctví.....	142
Třinácté proroctví.....	143
Čtrnácté proroctví.....	144
Sibylina kniha IX.....	145
První proroctví.....	145
Třetí proroctví.....	146
Čtvrté proroctví.....	147
Páté proroctví.....	148
Šesté proroctví.....	149
Sedmé proroctví.....	150
Osmé proroctví.....	151
Deváté proroctví.....	152
Desáté proroctví.....	153
Jedenácté proroctví.....	154
Dvanácté proroctví.....	155
Třinácté proroctví.....	156
Čtrnácté proroctví.....	157
Proroctví pro dobu, v níž žijeme.....	158
První proroctví.....	159
Druhé proroctví.....	160
Třetí proroctví.....	161
Čtvrté proroctví.....	162

Páté proroctví.....	163
Šesté proroctví.....	164
Sedmé proroctví.....	165
Osmé proroctví.....	165
Deváté proroctví.....	166
Desáté proroctví.....	167
Jedenácté proroctví.....	168
Dvanácté proroctví.....	169
Třinácté proroctví.....	170
Čtrnácté proroctví.....	171
Patnácté proroctví.....	172
Šestnácté proroctví.....	173
Sedmnácté proroctví.....	174
Osmnácté proroctví.....	174
Devatenácté proroctví.....	175
Dvacáté proroctví.....	176
Závěr.....	177
Poděkování čtenářům.....	178
Právní ujednání a autorská práva.....	179

Úvod

V dějinách starověkého světa se vedle králů, vojevůdců a zákonodárců objevují také postavy, jejichž hlas nevycházel z moci ani z meče, ale z tichého prostoru mezi člověkem a tím, co přesahuje lidské chápání času. Byly nazývány Sibyly. Jejich jména se objevují v řeckých i římských pramenech, v kronikách, básních i v útržcích paměti, které se dochovaly v různých podobách napříč staletími. Nešlo o jednu ženu ani o jedinou prorokyni. Slovo Sibyla se postupně stalo označením určitého typu hlasu, který byl chápán jako prostředník mezi světem lidí a hlubším řádem skutečnosti, jenž se ve starověkém myšlení často spojoval s božským dechem, s inspirací přicházející z míst, která nebyla zcela viditelná.

První zmínky o Sibylách se objevují již v řecké literatuře archaického období. Básníci a kronikáři vyprávěli o ženách, které ve zvláštním stavu vytržení pronášely verše o budoucnosti, o proměnách měst, o válkách, o vzestupu a pádu říší. Někdy byly spojovány s konkrétními místy, která se postupně stala součástí jejich legendy. V Malé Asii se hovořilo o Sibyle z Eritreje, v Itálii o Sibyle z Kum, v oblasti Anatolie o Sibyle frygické. V různých krajích starověkého světa se tak rodily různé tradice, které se časem proplétaly a vytvářely širší obraz prorocké postavy, jež nebyla vázána pouze na jedno město či jednu generaci.

V těchto vyprávěních se často objevuje podobný motiv. Sibyla nevystupuje jako učitelka ani jako kněžka, která by vykládala zákony. Je spíše hlasem okamžiku, v němž se zdá, že se lidský čas na chvíli otevře směrem k širšímu horizontu dějin. Proroctví nevzniká jako plán ani jako výpočet. Přichází v podobě obrazů, které bývají nejasné, někdy znepokojivé, jindy plné naděje. Mluví o městech, která jednou padnou, o národech, které se pozvednou, o obdobích zkázy i obnovy. V těchto

obrazech se často objevují přírodní živly. Oheň, který pohlcuje starý řád. Voda, která smývá to, co již nemůže trvat. Hvězdy, jejichž pohyb připomíná, že nad lidskými dějinami existuje rytmus, jenž se nedá zcela podříditi lidské vůli.

Jak se starověký svět rozšiřoval a kultury Středomoří se stále více setkávaly, začala se prorocká tradice Sibyl postupně zapisovat. Původní proroctví byla pravděpodobně pronášena ústně a jejich přesná podoba se v průběhu času měnila. Některé verše se předávaly mezi generacemi, jiné vznikaly v různých historických obdobích a byly později spojeny do širších sbírek. Tak vznikl soubor textů, které dnes známe jako Sibylina orákula.

Tato orákula nepředstavují jednotné dílo napsané jedním autorem v určitém roce. Spíše připomínají řeku, do níž se v různých obdobích vlévaly nové proudy. Nejstarší vrstvy mohou sahát do helénistického období, zatímco některé pozdější části vznikaly již v době římské říše. Texty byly zapisovány řecky, jazykem, který se ve východní části Středomoří stal prostředkem sdílené kultury. Přesto v nich zůstává patrná rozmanitost prostředí, z nichž pocházely. Některé pasáže nesou stopy židovské náboženské tradice, jiné odrážejí řecké mytologické představy, další vznikaly v prostředí, kde se tyto světy setkávaly.

Ve starověku byly Sibyliny verše čteny různým způsobem. Někdy sloužily jako varování, jindy jako připomínka řádu, který přesahuje okamžité politické dění. V Římě existovala tradice uchovávání sibylských knih, k nimž se sahalo v dobách krize. Senát je nechával vykládat ve chvílích, kdy se zdálo, že se říše ocitá na prahu nebezpečí. Proroctví zde nebylo chápáno jako přesná mapa budoucnosti, ale spíše jako hlas, který může pomoci porozumět proměnám času.

Dochované Sibyliny orákula, jak je známe dnes, byla v průběhu staletí shromážděna do souboru čtrnácti knih. Každá z nich obsahuje verše, které se dotýkají různých témat. Některé líčí dějiny národů, jiné mluví o velkých katastrofách, další přinášejí obrazy budoucí obnovy světa. Jazyk těchto textů je obrazný a mnohoznačný. Často se v něm objevují symboly, které mohou být čteny různými způsoby podle toho, v jakém historickém okamžiku se čtenář nachází.

Právě tato otevřenost výkladu je jedním z důvodů, proč Sibylina orákula přežila tak dlouhou dobu. Jejich verše nebyly uzavřeny do jediné interpretace. Každá generace v nich mohla nacházet nové souvislosti mezi minulostí a přítomností. Obrazy pádů měst, vzestupu vládců či proměny světa se znovu a znovu vracely v různých historických situacích. Texty tak postupně získávaly podobu kroniky lidských dějin viděných z perspektivy, která není vázána na jedinou dobu.

Tato kniha se vydává právě do tohoto prostoru starověkých textů. Nehledá v nich přesné předpovědi moderních událostí ani se nesnaží přetvářet jejich obrazy do současných ideologií. Jejím cílem je otevřít cestu k samotným proroctvím tak, jak se

dochovala v tradici Siblyliných orákulí. Každá z knih tohoto starověkého souboru bude představena postupně, s českým překladem vybraných proroctví a s výkladem, který se pokouší přiblížit jejich symboliku, historické souvislosti i nadčasové motivy.

Při čtení těchto veršů se postupně ukazuje zvláštní rys starověkých proroctví. Nejsou zaměřena pouze na budoucnost. Často se obracejí zpět k minulosti a k paměti národů. Mluví o cyklech, v nichž se lidské dějiny znovu a znovu setkávají s obdobnými situacemi. Říše vznikají, rostou a jednoho dne se začnou rozpadat. Staré řády mizí a na jejich místě se objevují nové. V těchto proměnách se opakují obrazy vody, která odnáší staré břehy, ohně, jenž proměňuje krajinu, i hvězd, jejichž pohyb připomíná, že nad lidskými dějinami existuje hlubší rytmus.

Sibylina orákula proto nelze číst pouze jako historický dokument ani pouze jako náboženský text. Jsou spíše svědectvím o způsobu, jakým starověký svět přemýšlel o čase. Budoucnost nebyla chápána jako přímá linie směřující k jedinému cíli. Často byla vnímána jako kruh, v němž se určité vzorce vracejí v různých podobách. Proroctví pak nebylo pokusem tento kruh uzavřít, ale spíše způsobem, jak v něm rozpoznat směr. Třetí díl Kroniky proroctví tak obrací pozornost k hlasům, které zaznívaly dávno před vznikem moderních dějin. Hlasům, jež se dochovaly v básnických verších a které po staletí inspirovaly čtenáře, kronikáře i myslitele. V jejich slovech se někdy objevuje stín zkázy, jindy tiché očekávání obnovy. Mezi těmito póly se rozprostírá prostor, v němž se lidské dějiny setkávají s představou řádu, který je větší než jednotlivé generace.

Odtud začíná cesta touto knihou. V následujících kapitolách se postupně otevřou jednotlivé knihy Siblyliných orákulí, jejich verše a jejich obrazy. Každé proroctví bude čteno v klidu starověkého textu, v němž se minulost, přítomnost i budoucnost setkávají v jediném proudu času.

1. Hlas zapsaný v písmu

Když se dnes čtenář setkává se Siblylinými orákuly, drží v rukou text, který prošel dlouhou cestou staletí. Proroctví, která byla kdysi vyslovena v prostoru chrámů, tržišť či posvátných hájů, nebyla původně určena k tichému čtení. Byla pronášena jako hlas, který zazníval mezi lidmi a nesl obraz budoucnosti ve formě veršů. Teprve pozdější generace začaly tyto verše zapisovat, opisovat a uchovávat. Díky tomu se část této tradice dochovala až do dnešních dnů.

Původní rukopisy, v nichž byla Sibylina proroctví zaznamenána, se nedochovaly v podobě prvních zápisů. Text přežil prostřednictvím opisů, které vznikaly v různých obdobích starověku a středověku. Každý opis byl dílem písaře, který před sebou měl starší rukopis a pečlivě přepisoval jeho slova na pergamen či papyrus. Tak se proroctví přenášela z generace na generaci. Každý nový rukopis byl zároveň pokračováním starší paměti.

Nejstarší dochované podoby těchto textů jsou psány řecky. Řečtina byla v době helénistického a později i římského světa jazykem, který spojoval různé části Středomoří. Právě v tomto jazyce byly zapisovány verše, které dnes tvoří soubor známý jako Sibyliná orákula. Jazyk je básnický, rytmický a plný obrazů. V mnoha pasážích se v něm odráží starověký způsob uvažování o světě, kde dějiny národů, přírodní živly i pohyb hvězd tvoří jeden celek.

Když se tyto verše zapisovaly, získávaly podobu písma typickou pro dobu, v níž rukopis vznikl. Jedním z nejstarších stylů řeckého rukopisného písma je takzvaná majuskula, někdy označovaná také jako unciální písmo. Písmena jsou v tomto stylu velká, jasně oddělená a mají poměrně pravidelný tvar. Text působí pevně a vyrovnaně, jako by každé slovo stálo samostatně na pergamenu. Takové rukopisy byly běžné zejména v pozdní antice a v raném období byzantské kultury. V jejich řádcích se dochovala řada starověkých textů, mezi nimi i prameny, z nichž pozdější generace čerpaly při sestavování sbírek Siblyliných proroctví.

V pozdějších stoletích se způsob zápisu postupně proměnil. Písaři začali používat minuskulní písmo, které je menší, plynulejší a více připomíná rukopisné psaní. Písmena se v něm často spojují a vytvářejí rytmus, jenž se blíží přirozenému pohybu ruky při psaní. Tento styl se rozšířil zejména od 9. století a stal se běžným v mnoha byzantských rukopisech. Právě v takových opisech se dochovala značná část textů, z nichž dnešní vydání Siblyliných orákulí vycházejí.

Každý rukopis je přitom nejen nositelem textu, ale také svědectvím o době, v níž vznikl. Písař sedící u pergamenu nebyl pouze opisovačem slov. Byl také součástí řetězce paměti, který spojoval dávné proroctví s budoucími čtenáři. Jeho práce vyžadovala soustředění, trpělivost a přesnost. Každý řádek musel být zapsán pečlivě, aby se význam veršů neztratil. I malá chyba mohla změnit rytmus nebo smysl celé věty.

V mnoha rukopisech lze dodnes pozorovat stopy této práce. Okraje pergamenů někdy nesou drobné poznámky, opravy nebo značky, jimiž si písaři pomáhali při orientaci v textu. Někdy se objevují také ozdobné iniciály nebo jednoduché ornamenty, které oddělují jednotlivé části rukopisu. Tyto detaily připomínají, že každý opis byl zároveň lidským dílem, vytvořeným v konkrétním čase a na konkrétním místě.

Při pohledu na starý rukopis se tak před čtenářem otevírá zvláštní spojení dvou světů. Na jedné straně stojí verše, které mohou pocházet z mnohem starší doby, než je samotný pergamen. Na druhé straně je zde ruka písaře, která je přenesla do nové podoby a umožnila jejich další cestu. Mezi těmito dvěma póly se nachází prostor, v němž starověká proroctví přežila celé epochy lidských dějin.

Sibylina orákula se proto nedochovala jako jediný pevný text. Jsou spíše souborem veršů, které byly v různých dobách zapisovány, upravovány a znovu skládány do nových sbírek. V tomto procesu se někdy měnila jejich podoba, ale základní obrazy zůstávaly. Mluví o pohybu dějin, o střídání řádů a o proměně světa, který se neustále vyvíjí.

Když se dnes tyto verše čtou, je možné si představit dlouhou cestu, kterou prošly. Od hlasu prorocké ženy ve starověkém světě, přes pergamenové listy opisované v tichu skriptorií, až k moderním vydáním, která umožňují jejich nové čtení. Písmo je v tomto řetězci mostem mezi minulostí a přítomností. Zachovává slova, která by jinak dávno zmizela.

V následujících kapitolách této knihy se postupně otevřou jednotlivé části Sibiyliných orákulí. Každý verš je součástí tradice, která vznikala po dlouhá staletí. Při jejich čtení se může znovu objevit obraz světa, v němž proroctví nebylo pouze předpovědí budoucnosti, ale také způsobem, jak přemýšlet o čase, o lidských dějinách a o proměnách řádu, jenž přesahuje jednotlivé generace.

Řecký rukopis – byzantské minuskulní písmo

Tento typ písma se používal přibližně od 9. století a právě v takových rukopisech se dochovala velká část textů, z nichž vycházejí moderní edice Sibiyliných orákulí.

Řecký rukopis psaný byzantským minuskulním písmem. Tento typ rukopisů byl běžný ve středověkém opisování starověkých textů.

Zdroj: Wikimedia Commons, Public Domain.

Starší řecké majuskulní (unciální) písmo

Majuskulní písmo představuje starší styl zápisu. Písmena jsou velká a oddělená, což bylo typické pro pozdní antiku.

Ukázka řeckého majuskulního (unciálního) písma používaného v pozdní antice. Podobné rukopisné styly zachovaly mnoho starověkých textů.
Zdroj: Wikimedia Commons, Public Domain.

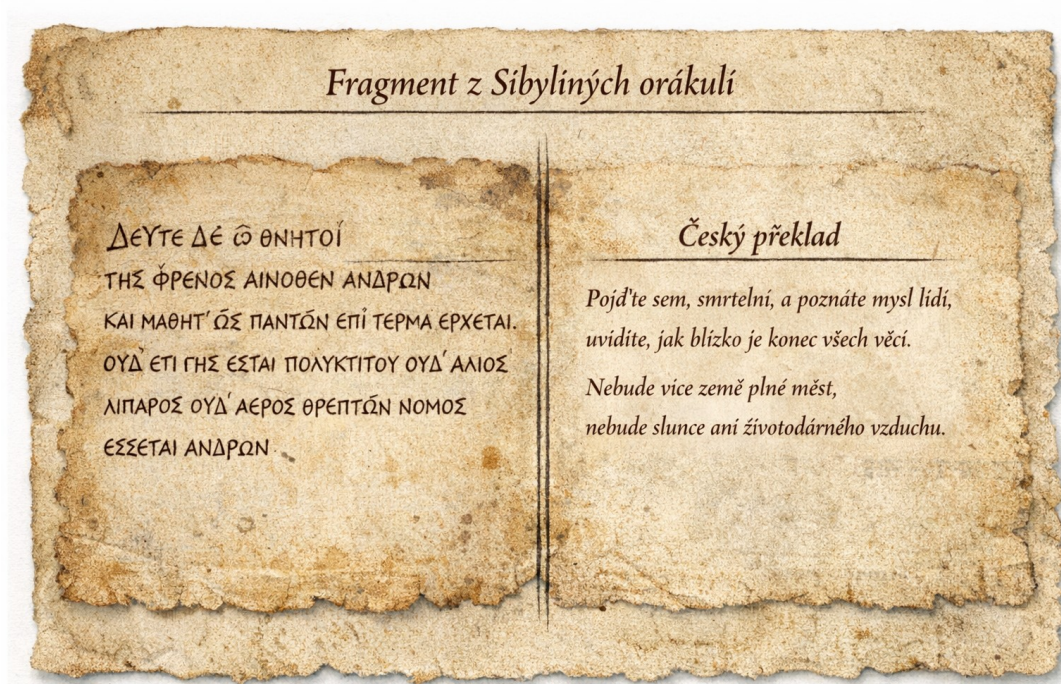
Pergamenový rukopis řeckého textu s ornamenty

Některé rukopisy obsahují také jednoduché ornamenty nebo zdobené iniciály. Ty oddělovaly části textu a pomáhaly čtenáři orientovat se v rukopisu.

Pergamenový řecký rukopis se zdobenou iniciálou. Ornamenty byly běžnou součástí středověkých opisů starověkých textů.

Zdroj: Wikimedia Commons, Public Domain.

Vedle

samotného písma je pro pochopení starověkých rukopisů důležitý také materiál, na němž byly texty zaznamenávány. Nejstarší zápisy se objevují na papyru, který se vyráběl ze stonků stejnojmenné rostliny rostoucí především v oblasti Egypta. Papyrové svitky byly ve starověku běžným nositelem literatury, zákonů i náboženských textů. Postupem času se však stále více prosazoval pergamen, pevnější a trvanlivější materiál připravovaný ze zvířecí kůže. Pergamenové listy se daly skládat do knih, jaké jsou blízké dnešní podobě svazku, a právě tato forma umožnila, aby se texty uchovávaly po delší dobu a mohly být znovu opisovány.

V tichu skriptorií, míst určených k opisování knih, vznikaly nové rukopisy, které přenášely staré verše do dalších století. Písaři seděli nad pergamenem při světle lampy nebo denního světla a před sebou měli starší rukopis, podle něhož opisovali každé slovo. Tento proces nebyl pouze mechanickým přepisováním znaků. Vyžadoval hluboké soustředění, protože písař musel rozpoznat jednotlivá písmena, která se někdy lišila podle ruky předchozího opisovače. Stačila drobná nepozornost a význam verše se mohl změnit. Proto se opisování považovalo za práci, která spojovala řemeslnou zručnost s trpělivostí a klidem.

Rukopisy starověkých textů také často neobsahovaly mezery mezi slovy tak, jak je známe dnes. Písmena se zapisovala v nepřerušném proudu znaků, což vyžadovalo zkušené čtenáře, kteří dokázali rozdělit text do správných významových celků. Tento způsob zápisu připomíná, že proroctví byla původně určena především k předcítání. Slova získávala svůj plný význam ve chvíli, kdy zazněla nahlas a jejich rytmus se rozvinul v prostoru. S postupem času se způsob zapisování textu proměňoval. Písaři začali oddělovat jednotlivé části textu jednoduchými značkami

nebo většími iniciálami. Tyto vizuální prvky pomáhaly čtenáři orientovat se v dlouhých pasážích a zároveň dávaly rukopisu určitou estetickou podobu. Někdy byly iniciály ozdobeny jednoduchými ornamenty, jindy zůstávaly strohé a čisté. V obou případech však plnily důležitou roli, protože naznačovaly začátek nové části textu nebo důležitý přechod v jeho obsahu.

Dochované rukopisy Sibiylínských orákulí proto nejsou jen nositeli slov. Jsou také tichými svědky práce lidí, kteří se rozhodli starověká proroctví uchovat. Každý pergamenový list nese stopy jejich ruky, jejich rozhodnutí i jejich pozornosti. V některých případech lze dokonce sledovat drobné opravy, kde písař znovu přepsal znak nebo přidal malou poznámku na okraj stránky. Tyto detaily ukazují, že text nebyl nehybným artefaktem, ale živou tradicí, která se předávala prostřednictvím lidské práce.

Díky těmto opisům se proroctví, která byla kdysi vyslovena ve starověkém světě, dostala až do pozdějších epoch. V období byzantské říše se mnoho řeckých textů opisovalo znovu a znovu, protože právě opis byl jediným způsobem, jak zajistit jejich přežití. Každá generace tak vytvářela nové rukopisy, které se postupně šířily do různých knihoven a klášterních sbírek.

Některé z těchto rukopisů se dochovaly dodnes. Jsou uloženy v knihovnách a archivech Evropy a Blízkého východu, kde představují cenné svědectví o cestě starověkých textů napříč časem. Moderní vydání Sibiylínských orákulí vycházejí právě z těchto dochovaných pramenů. Badatelé porovnávají jednotlivé rukopisy, hledají shody i drobné odlišnosti a snaží se rekonstruovat podobu textu, která je nejbližší starší tradici.

Když se dnes otevře stránka starého rukopisu, může čtenář vnímat zvláštní ticho, které z něj vyzařuje. Písmo na pergamentu je stopou dávné práce a zároveň mostem mezi minulostí a přítomností. Slova, která byla kdysi vyslovena v prostoru starověkého světa, zde zůstávají zachycena v podobě znaků, jež přecházely celé epochy.

V tomto tichém prostoru mezi písmeny a pergamenem se setkává hlas minulosti s pozorností dnešního čtenáře. Proroctví, která byla kdysi určena lidem starověkých měst a říší, se tak mohou znovu otevřít i v dnešní době. Ne jako pevná předpověď budoucnosti, ale jako obraz lidských dějin, které se neustále proměňují a přesto v sobě nesou určité opakující se vzorce. Právě proto je důležité vrátit se k samotnému písmu, k rukopisům a k cestě, kterou text prošel. Teprve tehdy se ukazuje, že Sibiylínské orákula nejsou pouze souborem veršů, ale také **kronikou lidské paměti**. V jejich řádcích se odráží nejen starověké proroctví, ale i dlouhá práce těch, kteří tato slova zachovali.

Z tohoto místa může kronika proroctví pokračovat dále. Po pohledu na písmo a na cestu rukopisů se otevírá další otázka, která doprovází starověká proroctví po celou dobu jejich existence. Jak tato slova číst. Jak porozumět obrazům, které nevznikly jako přesný popis událostí, ale jako symboly zachycující pohyb dějin.

Právě k této otázce se obrátí následující kapitola, která se pokusí přiblížit způsob, jakým lze Sibylinu orákula číst dnes, aniž by se ztratila jejich původní mnohoznačnost a tichá síla starověkého proroctví.

Při pohledu na staré rukopisy se také postupně ukazuje, že text proroctví nebyl vnímán jako obyčejný zápis slov. Ve starověkém světě měla psaná podoba textu téměř posvátný charakter. Písmo nebylo jen prostředkem komunikace. Bylo zároveň způsobem, jak uchovat hlas, který kdysi zazněl. V každém řádku rukopisu se tak setkávala dvě roviny času. Minulost, v níž byla proroctví vyslovena, a přítomnost písaře, který je znovu zapisoval.

Tato představa je patrná i v samotné podobě starověkých knih. Pergamenové listy byly často pečlivě připravovány, okraje vyrovnávány a řádky předem vyznačovány jemnými linkami. Písař tak vytvářel prostor, v němž se slova mohla objevit v jasném a čitelném tvaru. V některých rukopisech lze dodnes rozpoznat lehké rýhy, které sloužily jako vodítko pro psaní jednotlivých řádků. Tyto téměř neviditelné stopy připomínají, že každý text byl výsledkem promyšlené práce. Stejně důležitý byl také rytmus samotného písma. Starověké řecké texty se zapisovaly s velkou pozorností k pravidelnosti znaků. Písmena byla vyvážená, jejich tvary se opakovaly v podobném sklonu a velikosti. Tak vznikl vizuální rytmus stránky, který připomínal proud slov. Při delším pohledu na takový rukopis může čtenář vnímat téměř hudební pravidelnost řádků, jako by samotný text nesl svůj vlastní rytmus ještě dříve, než je vysloven.

U proroctví to mělo zvláštní význam. Sibylinu orákula byla psána ve verších a jejich jazyk měl podobu básnického proudu. Písmo tak nezachycovalo pouze význam jednotlivých slov, ale také rytmus řeči, který byl pro starověké posluchače důležitý. Proroctví totiž často zaznívalo jako recitovaný text. Verše se pronášely nahlas a jejich zvuk vytvářel atmosféru, v níž mohly být obrazy proroctví vnímány.

V některých rukopisech lze dokonce pozorovat, že písaři zachovávali zvláštní způsob rozdělení řádků právě podle rytmu verše. Text se tak přirozeně rozpadal do menších úseků, které odpovídaly tempu řeči. Tím se rukopis stával nejen nositelem slov, ale i jakýmsi otiskem hlasu, který kdysi proroctví vyslovil.

Dalším pozoruhodným rysem starověkých rukopisů je jejich proměnlivost. Texty se v průběhu staletí neustále opisovaly a někdy se při tomto procesu objevovaly drobné rozdíly. Někdy šlo pouze o odlišný tvar slova, jindy o krátkou větu navíc nebo naopak o verš, který v jiném rukopise chyběl. Pro dnešního čtenáře mohou tyto

rozdíly působit jako nejistota, ve starověku však byly přirozenou součástí živé tradice. Proroctví nebyla chápána jako neměnný text uzavřený v jediné podobě. Spíše připomínala proud, který se přelévá mezi generacemi. Opisovači předávali verše dál a někdy je přizpůsobovali jazykovým zvyklostem své doby. Přesto základní obrazy zůstávaly. Objevují se znovu a znovu v různých rukopisech a vytvářejí společnou osu celé tradice.

V těchto obrazech se často opakují motivy, které provázejí proroctví napříč starověkem. Města, která vyrůstají a poté mizí v prachu dějin. Moře, které se stává hranicí mezi světy. Oheň, jenž přináší zkázu, ale zároveň otevírá cestu k proměně. Hvězdy, které se objevují na nebi jako tiché znamení řádu přesahujícího lidské dějiny.

Když se tyto motivy čtou v rukopisech, je možné vnímat jejich zvláštní nadčasovost. Verše, které byly kdysi zapsány pro lidi určité epochy, mohou být čteny i o mnoho století později a stále si zachovávají svou obraznost. To je jeden z důvodů, proč Sibylina orákula přežila tak dlouhou dobu. Jejich jazyk není svázán pouze s jedinou historickou událostí. Otevírá prostor, v němž se lidské dějiny mohou zrcadlit v širších symbolech.

Právě proto zůstává pohled na starý rukopis jedním z nejsilnějších momentů při setkání s těmito texty. Pergamenový list, na němž se zachovala písmena dávného písaře, připomíná, že proroctví nebyla jen myšlenkou nebo legendou. Byla skutečně zapisována, čtena a předávána dál. Kronika proroctví se tak v této chvíli zastavuje u samotného pramene textu. U písma, které uchovalo slova starověkého světa. U rukopisů, v nichž se hlas minulosti proměnil v řádky znaků, jež přečkaly celé věky.

Teprve poté může čtenář vstoupit do samotných proroctví.

Z prostoru starých rukopisů se nyní kronika obrací k otázce, která se objevuje pokaždé, když se člověk setká s textem proroctví. Jak tato slova číst. Jak rozumět obrazům, které nevznikly jako popis jediné události, ale jako zrcadlo pohybu lidských dějin.

Právě k tomuto tichému umění čtení se obrátí následující kapitola. V ní se otevře způsob, jak přistupovat k Sibyliným orákulům tak, aby jejich verše mohly být čteny s respektem k jejich původní hloubce i k času, který od jejich vzniku uplynul.

V okamžiku, kdy se čtenář setkává s textem starověkého proroctví, vstupuje do prostoru, kde jazyk nefunguje stejným způsobem jako v běžném historickém vyprávění. Proroctví není kronikou událostí, které již nastaly, ani plánem přesně popsané budoucnosti. Je spíše obrazem zachyceným ve slovech. Obrazem, který může mít více vrstev a jehož význam se otevírá pomalu, s postupným čtením a s pozorností, kterou čtenář textu věnuje.

Sibylina orákula vznikala ve světě, kde se historie, mytologie i náboženská představa o řádu světa často prolínaly. Starověký člověk nevnímal dějiny pouze jako sled politických událostí. Viděl v nich také pohyb hlubších sil, které se projevují ve vzestupu měst, v pádu říší i v proměnách krajiny. Proroctví proto často pracuje s obrazy, které na první pohled připomínají přírodní jevy nebo kosmické symboly. Oheň, voda, hvězdy či temnota nejsou pouze popisem fyzického světa. Mohou naznačovat proměny lidského řádu, změny v běhu dějin nebo příchod nového období.

V Sibiyliných verších se tak objevují města, která se zdají být pevná a mocná, a přesto jednoho dne mizí. Objevují se národy, které přicházejí z dálky a mění podobu světa. Někdy se objevuje obraz vody, která zaplavuje krajinu, jindy oheň, který proměňuje starý řád v popel. Tyto motivy se v proroctvích opakují, protože vyjadřují zkušenost starověkého světa, v němž žádná říše nebyla věčná a žádná moc nezůstávala navždy.

Při čtení takových veršů se proto často ukazuje, že proroctví není určeno k jediné přesné interpretaci. Obraz může naznačovat určitou historickou situaci, ale zároveň může odkazovat k širšímu archetypálnímu vzorci lidských dějin. Pád města může připomínat konkrétní událost, ale zároveň může být symbolem obecnější proměny, která se v dějinách opakuje v různých podobách. Právě tato otevřenost významu je jedním z důvodů, proč Sibylina orákula přitahovala pozornost čtenářů po mnoho staletí. Každá doba v nich mohla rozpoznat obrazy, které se dotýkaly její vlastní zkušenosti. Verše tak nezůstávaly uzavřené v jediné historické chvíli. Postupně se stávaly součástí širší tradice, v níž proroctví fungovalo jako způsob přemýšlení o čase.

Tento způsob čtení byl přítomen již ve starověku. Římané například uchovávali takzvané sibylské knihy, které byly otevřeny ve chvílích krize nebo nejistoty. Senát pověřoval zvláštní skupinu kněží, aby tyto texty vykládali a hledali v nich obraz situace, v níž se říše nacházela. Proroctví zde nebylo vnímáno jako přesná předpověď konkrétní události, ale spíše jako symbolický jazyk, který může pomoci pochopit směr dějin.

Podobným způsobem lze Sibylina orákula číst i dnes. Text nevyžaduje spěch ani snahu nalézt jedno definitivní vysvětlení. Naopak vybízí k pomalému čtení, při němž se jednotlivé obrazy mohou postupně rozvinout. Někdy se jejich význam ukáže až ve chvíli, kdy se verše spojí s širším kontextem starověkých dějin nebo s opakujícími se motivy lidské zkušenosti.

Takové čtení vyžaduje určitý druh pozornosti. Čtenář se musí vzdát očekávání, že proroctví bude fungovat jako jednoduchý kód, který lze jednou provždy rozluštit. Místo toho se otevírá prostoru symbolů, v němž se význam rodí postupně. Proroctví

pak přestává být hádankou a stává se spíše zrcadlem, v němž se mohou odrážet různé vrstvy času.

Sibylina orákula jsou právě takovým textem. Jejich verše vznikaly v různých obdobích starověku a byly zapisovány v prostředí, kde se setkávaly různé kulturní tradice. Proto v nich lze nalézt ozvěny řecké mytologie, židovského náboženského myšlení i obrazů, které byly společné širšímu světu Středomoří. Tyto vlivy se v proroctvích prolínají a vytvářejí jazyk, který je zároveň starověký i nadčasový. Když se čtenář připraví na tento způsob vnímání textu, může se postupně otevřít samotným orákulím. Každá z knih, které tvoří soubor Sibyliných proroctví, přináší vlastní obraz dějin. Některé verše se obracejí k dávné minulosti, jiné mluví o proměnách moci a říší, další přinášejí obrazy očisty a obnovy světa.

Tyto texty nejsou uspořádány jako lineární příběh. Spíše připomínají mozaiku obrazů, které se postupně skládají do širšího pohledu na dějiny. Právě proto bude tato kronika postupovat pomalu, knihu po knize, verš po verši. Každé proroctví bude nejprve představeno v českém překladu a poté bude následovat výklad, který se pokusí otevřít jeho možné významy.

Tak se čtenář postupně přiblíží k samotnému jádru Sibyliných orákulí. Ne jako k tajnému kódu, který je třeba rozluštit, ale jako k starověkému textu, jenž nabízí obrazy lidských dějin a jejich proměn. Tímto způsobem se kronika nyní může obrátit k první z knih, které tvoří soubor Sibyliných proroctví. V jejích verších se poprvé otevře hlas, který byl po staletí připisován Sibyle a který ve starověkém světě zazníval jako připomínka proměnlivosti času i řádu, jenž stojí za pohybem lidských dějin.

Než se však otevře samotný text prvního proroctví, je vhodné na okamžik zůstat ještě u prostoru, z něhož Sibylina slova vystupují. Starověké proroctví totiž nevznikalo v tichu knihovny ani na pracovním stole kronikáře. Rodilo se v prostředí, které mělo svůj vlastní rytmus, svou atmosféru a často i své posvátné místo. Sibylly byly v různých tradicích spojovány s jeskyněmi, s chrámovými okrsky, s místy poblíž vody nebo s krajinou, kde se setkávaly staré cesty obchodníků a poutníků. Taková místa byla ve starověkém světě vnímána jako body, kde se lidský svět dotýká širšího řádu přírody a kosmu.

Vyprávění o Sibylách často zmiňují okamžiky, kdy prorocký hlas přichází nečekaně. Někdy při slavnosti, jindy v době neklidu nebo nejistoty. Proroctví se neobjevuje jako pečlivě připravený text. Přichází v podobě veršů, které jsou pronášeny v silném soustředění a které posluchači zapisují nebo si je pamatují. Teprve později se tyto verše dostávají do rukopisů a začínají svou dlouhou cestu mezi generacemi čtenářů. Tento původní charakter proroctví zůstává patrný i ve chvíli, kdy jsou verše čteny na stránkách knihy. Jazyk Sibyliných orákulí není jazykem suchého popisu. Je obrazný, někdy temný, jindy překvapivě jasný. Může se v něm objevit náhlý obraz města

zahaleného kouřem, hvězdy, která se objeví nad krajinou, nebo moře, jež se zvedá a mění podobu břehů. Tyto obrazy nepůsobí jako přesné zprávy o jedné události. Spíše připomínají pohled na dějiny z větší vzdálenosti, kde jednotlivé události splývají do širších vzorců.

V Siblyliných verších se tak často setkávají dvě roviny. Jedna patří konkrétní době, v níž text vznikl. Druhá se zdá být obecnější a dotýká se zkušenosti, kterou lidé prožívají napříč různými epochami. Vzestup a pád moci, proměna řádů, období neklidu a následné obnovy. Tyto motivy se v proroctvích vracejí, protože patří k základní zkušenosti lidských dějin.

Když se čtenář přiblíží k těmto textům s vědomím jejich původu i jejich obrazného jazyka, může vstoupit do prostoru, kde proroctví přestává být hádankou. Místo toho se stává jakýmsi zrcadlem času. Obrazy, které Sibyla vyslovuje, se mohou dotýkat různých okamžiků historie, aniž by byly uzavřeny v jediném významu. Právě proto je při čtení Siblyliných orákulí důležitá trpělivost. Text je třeba nechat působit, vnímat jeho rytmus a postupně sledovat, jak se jednotlivé obrazy spojují. Teprve tehdy se začíná objevovat hlubší struktura proroctví, v níž se střídají období zkázy, očisty a obnovy.

Takový pohled na proroctví je zároveň velmi starý. Již ve starověku si lidé uvědomovali, že prorocký jazyk není jednoznačný. Verše bylo třeba číst s rozvahou a v širším kontextu. Proto se kolem těchto textů postupně vytvářela tradice výkladu, která se snažila zachytit nejen jejich doslovná slova, ale i symboly skryté pod jejich povrchem.

Tato kronika se vydává podobnou cestou. Nepokouší se uzavřít význam proroctví do jediné interpretace. Spíše otevírá prostor, v němž se může text postupně rozvinout. Každé proroctví bude představeno nejprve ve své básnické podobě a poté bude následovat výklad, který se pokusí přiblížit jeho možné významy.

Tím se čtenář postupně přiblíží k samotnému středu Siblyliných orákulí. K veršům, které byly po staletí opisovány, čteny a znovu vykládány.

Nyní se kronika obrací k první z knih tohoto starověkého souboru. V jejích řádcích zazní hlas, který starověká tradice spojovala se Sibylou a který byl chápán jako připomínka proměnlivosti lidských dějin i řádu, jenž se skrývá za jejich pohybem.

Siblylina kniha I

Na počátku sbírky Siblyliných orákulí stojí verše, které se obracejí k lidem a vyzývají je k naslouchání. Proroctví zde nevystupuje jako tajná zpráva určená jen několika vyvoleným. Hlas, který v textu zaznívá, se obrací k celému lidskému světu a připomíná, že lidské dějiny nejsou uzavřeným příběhem jedné generace, ale

součástí širšího řádu času, v němž se střídají období vzestupu i pádu. Právě tímto hlasem začíná první kniha Siblyliných proroctví.

Proroctví první

Lidé smrtelní, kteří obýváte zemi,
poslouchejte hlas velkého Boha,
jenž promlouvá skrze mé rty.

Neboť On stvořil nebe i širokou zemi,
slunce, které svítí nad smrtelnými,
i měsíc, jenž putuje nocí.

On rozprostřel hvězdy po nebeské klenbě
a stanovil řád všech věcí,
aby čas plynul podle svého běhu.

Proto slyšte slova, která jsou vyslovena,
neboť přicházejí dny, kdy se lidský svět promění
a národy poznají moc času.

Výklad

Úvodní verše první knihy Siblyliných orákulí otevírají proroctví způsobem, který je pro starověkou proročskou literaturu typický. Text se obrací k lidem jako k posluchačům, kteří jsou vyzváni, aby naslouchali hlasu přicházejícímu z vyššího řádu světa. Tento motiv se objevuje v mnoha starověkých tradicích a naznačuje, že proroctví není vnímáno jako osobní názor proroka, ale jako hlas, který má svůj původ mimo lidský svět.

V první části veršů se objevuje obraz stvoření světa. Nebe, země, slunce, měsíc i hvězdy jsou zde připomenuty jako součást kosmického řádu. V dějinném kontextu bývá tento motiv spojován s vlivy židovské náboženské tradice, která se ve východním Středomoří postupně setkávala s řeckým kulturním prostředím. Text tak spojuje řeckou básnickou formu s představou jediného tvůrce světa, jenž je zdrojem řádu přírody i lidských dějin.

Symbolika hvězd a jejich pohybu má v proroctvích zvláštní význam. Ve starověkém myšlení byly hvězdy často chápány jako znamení kosmického řádu, který přesahuje lidskou historii. Obraz hvězd rozprostřených na nebi tak může naznačovat, že lidské dějiny probíhají v rámci širšího rytmu času. Národy a říše vznikají a zanikají, zatímco řád kosmu zůstává.

Poslední verše tohoto úvodu otevírají téma proměny světa. Proroctví připomíná, že přicházejí dny, kdy se lidský svět promění. Tato formulace neoznačuje jedinou konkrétní událost. Spíše naznačuje obecný pohyb dějin, v němž se střídají období

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy KRONIKA PROROCTVÍ – DÍL III Tajemství Sibiřských orákulí.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.